

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Szczecin, dnia 5 sierpnia 2024 r.

Poz. 3833

UCHWAŁA NR XVIII.70.K.2024

KOLEGIUM REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ W SZCZECINIE

z dnia 24 lipca 2024 r.

w sprawie stwierdzenia nieważności części uchwały Nr IV/33/2024 Rady Gminy Wierzchowo z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ustalenia stawki takiej opłaty oraz stawki za pojemnik o określonej pojemności

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609, z późn. zm.) oraz art. 11 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1325) Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Szczecinie uchwala, co następuje:

- §1. Stwierdza się nieważność uchwały Nr IV/33/2024 Rady Gminy Wierzchowo z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ustalenia stawki takiej opłaty oraz stawki za pojemnik o określonej pojemności, w zakresie § 3 ust. 1 lit. a i ust.2 lit. a.
- §2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Uchwała Nr IV/33/2024 Rady Gminy Wierzchowo z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ustalenia stawki takiej opłaty oraz stawki za pojemnik o określonej pojemności została przekazana do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Szczecinie w dniu 2 lipca 2024 r. i objęta postępowaniem nadzorczym na podstawie 11 ust. 1 pkt 5 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, zgodnie z którym właściwość rzeczowa regionalnych izb obrachunkowych obejmuje uchwały i zarządzenia podejmowane przez organy jednostek samorządu terytorialnego w sprawach podatków i opłat lokalnych, do których mają zastosowanie przepisy ustawy Ordynacja podatkowa.

Przedmiotowa uchwała budziła zastrzeżenia co do zgodności z prawem, w szczególności z art. 6k ust.1 pkt 2 w zw. z art. 6j ust.3 i ust.4 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2024 r., poz. 399, z późn. zm.), w zakresie w jakim organ stanowiący gminy zastosował zróżnicowanie wysokości stawek opłaty w zależności od rodzaju zbiornika, do którego zbierane są odpady komunalne tj. za pojemnik i worek o pojemności 120 litrów.

W związku z powyższym wszczęto postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności przedmiotowej uchwały, o czym powiadomiono Przewodniczącą Rady Gminy Wierzchowo pismem z dnia 10 lipca 2024 r. (znak: K.420.31.2024). W treści pisma wskazano, że ostateczne badanie uchwały odbędzie się na posiedzeniu Kolegium Izby w dniu 24 lipca 2024 r. oraz, że w posiedzeniu ma prawo uczestniczyć upoważniony przedstawiciel podmiotu, którego sprawa jest rozpatrywana, a do czasu zakończenia wszczętego postępowania przysługuje prawo wnoszenia wyjaśnień.

Kolegium Izby ostatecznie zbadało wymienioną uchwałę na posiedzeniu we wskazanym wyżej terminie. Przedstawiciele gminy nie skorzystali z przysługującego im prawa wniesienia wyjaśnień, ani też z prawa uczestniczenia w posiedzeniu.

Rozpoznając badaną uchwałę Kolegium Izby zważyło, co następuje.

Uchwała Nr IV/33/2024 Rady Gminy Wierzchowo z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ustalenia stawki takiej opłaty oraz stawki za pojemnik o określonej pojemności została podjęta z istotnym naruszeniem art. 6k ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 6j ust.3 i ust.4 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 r. poz. 399, ze zm.), co implikuje stwierdzenie jej nieważności w części wskazanej w sentencji niniejszej uchwały.

Kolegium Izby na wstępie wskazuje, że zgodnie z zasadą praworządności wynikającą z art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej „organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa”. Oznacza to, że każde działanie organu władzy musi mieć oparcie w obowiązującym prawie. Działanie na podstawie i w granicach prawa to działanie organu, który na podstawie przepisu prawa jest właściwy, i którego działanie oparte jest na przepisie prawa, który daje umocowanie do jego podjęcia.

Rada Gminy Wierzchowo korzystając z upoważnienia ustawowego wynikającego z art. 6k ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach dokonała wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od właścicieli nieruchomości na których zamieszkują mieszkańcy. Zgodnie z § 1 uchwały postanowiła, iż opłata za gospodarowanie odpadami komunalnym stanowi iloczyn liczby mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość oraz stawki określonej w § 2 uchwały, określając przy tym stawkę opłaty podwyższonej, jeżeli właściciel nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny.

Zgodnie z § 3 uchwały Rada Gminy dla nieruchomości o charakterze mieszanym tj. na nieruchomościach, w skład których wchodzi części zamieszkałe i niezamieszkałe, dla części nieruchomości niezamieszkałej na której powstają odpady komunalne ustaliła (ust. 1) stawki opłat za worek lub pojemnik:

- a)worek o pojemności 120 l – 24,00 zł;
- b)pojemnik o pojemności 120 l – 12,00 zł;
- c)pojemnik o pojemności 240 l – 24,00 zł;
- d)pojemnik o pojemności 1100 l – 110,00 zł.

Ponadto zgodnie z ust.2 rada postanowiła o ustaleniu stawki podwyższonej (trzykrotność stawki), w przypadku gdy właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku zbierania odpadków komunalnych w sposób selektywny w następujących wysokościach:

- a) worek o pojemności 120 l – 72,00 zł;
- b) pojemnik o pojemności 120 l – 26,00 zł;
- c) pojemnik o pojemności 240 l – 72,00 zł;
- d) pojemnik o pojemności 1100 l – 330,00 zł.

Tym samym organ stanowiący Gminy Wierzchowo ustalił dla worka o pojemności 120 l stawkę opłaty 24,00 zł, a dla pojemnika o tej samej pojemności 12,00 zł czym dokonał różnicowania wysokości tych stawek w zależności od rodzaju zbiornika do którego są zbierane odpady komunalne. Analogicznie w sytuacji gdy właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny (dla worka o pojemności 120 l stawkę opłaty 72,00 zł, a dla pojemnika o tej samej pojemności 36,00 zł).

W myśl przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, rada gminy ustala stawki opłat w wysokości nie wyższej niż maksymalne stawki opłat, które za odpady komunalne zbierane i odbierane w sposób selektywny wynoszą za miesiąc: w przypadku metody, o której mowa w art. 6j ust. 3 ustawy (tj. dla nieruchomości, na której nie zamieszkują mieszkańcy, określonej jako iloczyn zadeklarowanej liczby pojemników lub worków, przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych powstających na danej nieruchomości oraz stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, o której mowa w art. 6k ust. 1 pkt 2 ustawy) – 1,3% przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzanego na 1 osobę ogółem za pojemniki lub worki o pojemności 120 litrów przeznaczone do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości; za pojemniki lub worki o mniejszej lub większej pojemności stawki opłat ustala się w wysokości proporcjonalnej do ich pojemności.

Art. 6k ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach upoważnia radę gminy do dokonania czynności polegającej na ustaleniu stawek opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi "za pojemnik lub worek o określonej pojemności". Ustalane przez radę stawki nie mogą przekroczyć określonego limitu wyznaczonego art. 6k ust. 2a pkt 5 cyt. wyżej ustawy tj. w wysokościach nie przekraczających stawki maksymalnej przy uwzględnieniu, że stawki opłat ustala się w wysokości proporcjonalnej do ich pojemności oraz odpowiedniego procentu przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem.

W ocenie Kolegium Izby, które podziela stanowisko wyrażone w wyroku WSA we Wrocławiu dnia 20 kwietnia 2023 r. (sygn.. I SA/Wr 502/22), iż językowa wykładania powołanych wyżej regulacji nie pozwala na przyjęcie, że dopuszczają one możliwość różnicowania stawek opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi z terenów niezamieszkałych w zależności od typu zbiornika do gromadzenia odpadów. Wykonując delegacje ustawową rada gminy winna zatem określić stawkę opłaty za pojemnik lub za worek o określonej pojemności w wysokości mieszczącej się w granicach stawek ustawowych, przy uwzględnieniu jednego kryterium, jakim jest pojemność. Przepisy ustawy o utrzymaniu w czystości i porządku w gminach nie dają radzie gminy uprawnienia do rozróżnienia ustalanych stawek w zależności od typu zbiornika, w którym gromadzone są odpady.

Wskazać bowiem należy, że ustawodawca na gruncie powołanej ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wyraźnie określa kryteria, które mogą mieć wpływ na wysokość ustalonej przez radę gminy stawki, posługuje się przy tym pojęciami "ustalenia" stawki oraz "różnicowania" stawki, odrębnie kreując upoważnienia do podejmowania tych czynności. Upoważnienie do ustalenia stawek zawiera art. 6k ust. 1 ustawy, natomiast upoważnienie do różnicowania stawek definiuje art. 6j ust. 2a i 2b. Różnicowanie wysokości stawek odnosi się do nieruchomości, o których mowa w art. 6c ust. 1, tj. nieruchomości, na

których zamieszkują mieszkańcy. Z powołanych przepisów wynika, że zróżnicowanie to może być dokonywane w zależności od powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego, ilości zużytej wody z danej nieruchomości lub lokalu mieszkalnego, liczby mieszkańców zamieszkujących nieruchomość, liczby osób lub ilości zużytej wody w gospodarstwie domowym, odbierania odpadów z terenów wiejskich lub miejskich, a także od rodzaju zabudowy lub od faktu objęcia nieruchomości uchwałą, o której mowa w art. 2a ust. 1. Rada gminy może stosować łącznie różne kryteria różnicujące stawki opłat. Natomiast związek międzygminny może dodatkowo stosować kryteria różnicujące stawki opłat, odrębnie dla gmin wchodzących w skład tego związku, jeżeli jest to uzasadnione kosztami odbierania odpadów komunalnych i gospodarowania nimi w poszczególnych gminach lub warunkami miejscowymi

Kolegium Izby podkreśla, że konstrukcja przepisu art. 6k ust. 2a pkt 5 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wymaga w pierwszej kolejności określenia stawki opłaty za worek lub pojemnik o pojemności 120 litrów. Dopiero prawidłowe ustalenie stawki opłaty za pojemnik lub worek 120 litrowy, umożliwi określenie stawki opłaty za pojemnik lub worek o innej pojemności, przy czym stawka ta powinna być ustalona proporcjonalnie do ich pojemności. Ustalenie przez Radę Gminy Wierzchowo stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi za worek o pojemności 120 litrów w wysokości 24,00 zł oraz za pojemnik o pojemności 120 litrów w wysokości 12,00 zł pozostaje w sprzeczności z brzmieniem art. 6k ust. 2a pkt 5 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Posiłkowo należy dodać, iż w uzasadnieniu do projektu z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach - Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o odpadach (Dz. U. poz. 1648) - druk sejmowy nr 1275 z dnia 16 czerwca 2021 r. dostępnym na stronie www.sejm.gov.pl, w części dotyczącej zmiany art. 6k ust. 2a pkt 5 wskazano, cyt. "Zmiana miała również na celu ujednoczenie stawki opłaty za określoną pojemność, niezależnie od tego, czy odpady są odbierane w workach czy w pojemnikach".

Reasumując Kolegium wskazuje, iż przepisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach nie dają radzie gminy uprawnienia do różnicowania ustalanych stawek w zależności od typu zbiornika, w którym gromadzone są odpady. Określając stawki opłaty za pojemnik na odpady komunalne o pojemności 120 litrów inne niż stawki opłaty za worek na odpady komunalne o tej samej pojemności, Rada Gminy Wierzchowo w sposób istotny naruszyła zakres ustawowego upoważnienia zawartego w art. 6k ust. 1 pkt 2 w związku z art. 6j ust. 3 i ust. 4 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

W tym stanie rzeczy Kolegium orzekło jak w sentencji.

Na niniejszą uchwałę przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie w terminie 30 dni od daty jej doręczenia.

Przewodniczący Kolegium
Regionalnej Izby Obrachunkowej w Szczecinie

Bogusław Staszewski